

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Zastępca
Rzecznika Praw Obywatelskich

Stanisław TROCIUK

RPO - 597884 - III/08/DB

00-090 Warszawa Tel. centr. 022 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax022 827 64 53

Warszawa, 22/09/2008r.

Pan Sylwester Rypiński
Prezes Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych

Ul. Czerniakowska 16
00-701 Warszawa

Szanowny Panie Prezesie

Uprzejmie informuję, że jestem adresatem licznych skarg od mężczyzn, uprawnionych do wcześniejszej emerytury przysługującej w związku z ukończeniem 60 lat i udowodnieniem 35 lat okresów składkowych i nieskładkowych, związanych z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 października 2007 r. w sprawie o sygnaturze P 10/07 (OTK ZU Nr 9/A/2007, poz. 7) oraz ustawą z dnia 28 marca 2008 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 67, poz. 411), która weszła w życie z dniem 8 maja 2008 r. Na podstawie znowelizowanego art. 29 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r., nr 39, poz. 353 ze zm.) prawo do emerytury w wieku 60 lat uzyskał mężczyzna pod warunkiem posiadania 35-letniego okresu składkowego i nieskładkowego.

Skarżący podnoszą że Zakład Ubezpieczeń Społecznych zawiesza postępowanie w sprawie o emeryturę na wniosek złożony po dniu wejścia w życie tej nowelizacji w związku z toczącym się sądowym postępowaniem odwoławczym od odmownej decyzji ZUS w sprawie wcześniejszej emerytury na podstawie wniosku złożonego przed wejściem w życie znowelizowanego art. 29 ust. 1 pkt 2. Skargi te są kierowane na bieżąco do organu rentowego z prośbą o zajęcie stanowiska w oparciu o posiadane akta rentowe.

Z nadsyłanych odpowiedzi wynika niejednolity tryb postępowania jednostek Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w tych sprawach.

I tak, jedna grupa ubezpieczonych otrzymuje decyzje o przyznaniu prawa do wcześniejszej emerytury i podjęciu jej wypłaty w kwocie zaliczkowej z informacją iż

ostateczne obliczenie wysokości świadczenia nastąpi po zakończeniu postępowania odwoławczego i zwrocie akt z sądu.

Druga grupa ubezpieczonych otrzymuje natomiast pisma potwierdzające słuszność decyzji o zawieszeniu postępowania na podstawie art. 97 § 1 pkt 4 K.p.a.

Zgodnie z tym przepisem organ administracji publicznej zawiesza postępowanie, gdy rozpatrzenie sprawy i wydanie decyzji zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd. W rezultacie należy przyjąć, że treścią zagadnienia wstępnego jest wypowiedź co do uprawnienia lub obowiązku, stosunku lub zdarzenia prawnego albo innych jeszcze okoliczności mających znaczenie prawne zarówno o charakterze materialnym, jak i procesowym. Przyczynkiem do zawieszenia postępowania jest zależność między uprzednim rozstrzygnięciem zagadnienia wstępnego, a rozpatrzeniem sprawy i wydaniem decyzji. Wskazana zależność określana jest też jako istnienie związku przyczynowego między rozstrzygnięciem sprawy, a zagadnieniem wstępnym. Za zagadnienie wstępne nie może wobec tego być uznane rozpatrzenie przez sąd uprawnień do wcześniejszej emerytury w okresie sprzed nowelizacji przepisów ustawy emerytalnej zgodnie z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego.

W mojej opinii w procedurze ustalania uprawnień emerytalno-rentowych organ rentowy dysponuje możliwością wypożyczenia akt rentowych z sądu i wydania decyzji w sprawie. W tym przypadku badający sprawę sąd w części dotyczącej przyznania prawa do wcześniejszej emerytury zgodnie ze znowelizowanym przepisem albo umorzyłby postępowanie na podstawie art. 355 K.p.c. lub na podstawie art. 477¹³ k.p.c, a w kwestii uprawnień do tego świadczenia w okresie sprzed nowelizacji wydałby stosowne rozstrzygnięcie pozytywne bądź negatywne.

Moim zdaniem trudno znaleźć racjonalność w działaniu tych jednostek ZUS, które zawieszają postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed sądem. Należy także przypomnieć, że organ rentowy winien działać na korzyść ubezpieczonych, na co wielokrotnie zwracał uwagę Sąd Najwyższy w szeregu swoich orzeczeń.

Z tych względów, działając na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), zwracam się do Pana Prezesa z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w kwestii możliwości stosowania jednolitej praktyki przez wszystkie jednostki Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w opisanych sytuacjach.

Z poważaniem

/-/ Stanisław Trociuk